

Magdalena Kalisiak-Mędelska

Uniwersytet Łódzki

**AKTYWNA POLITYKA RYNKU PRACY
NA PRZYKŁADZIE POWIATOWEGO PROGRAMU
PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU
I AKTYWIZACJI LOKALNEGO RYNKU PRACY
W LATACH 2003-2006 DLA MIASTA ŁÓDZI**

1. Wstęp

Rozwój sam w sobie jest procesem ukierunkowanych zmian prowadzących do zróżnicowania lub zwiększenia złożoności układu w znaczeniu wartościującym¹. Traktując zatem jednostkę samorządową (gminę, powiat) jako układ społeczno-gospodarczy charakteryzujący się ustalonymi cechami przestrzeni, środowiska gospodarczego, kulturalnego itp., można powiedzieć, przyjmując pewne uproszczenie, że jej rozwój opiera się na licznych i różnorodnych przeobrażeniach zmierzających do wykreowania nowych, zarówno materialnych, jak i niematerialnych wartości². Tempo i rodzaj wspomnianych przeobrażeń oraz jakość „wytworzonych” wartości determinują z kolei stopień dysproporcji między sferami gospodarczą i społeczną danego obszaru.

Rozwój lokalny niejednokrotnie jest utożsamiany ze wzrostem gospodarczym, urzeczywistniającym się przez celowe, skoordynowane działania zmierzające do poprawy poziomu życia społeczności lokalnej, tzn. zwiększenia dostępu do dóbr i usług zarówno materialnych, jak i niematerialnych (do kultury, wiedzy, nauki itp.). Zasadniczą więc przesłanką rozwoju lokalnego jest obowiązek zapewnienia określonego poziomu życia mieszkańców bez konieczności ograniczenia możliwości właściwego zaspokojenia podstawowych potrzeb przyszłych pokoleń³.

¹ *Encyklopedia popularna*, PWN, Warszawa 1991, s. 736.

² R. Bról, *Rozwój lokalny – nowa logika rozwoju gospodarczego*, [w:] *Gospodarka lokalna w teorii i w praktyce*, Prace Naukowe Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu nr 785, AE, Wrocław 1998, s. 11.

³ R. Bról, *Praktyka planowania strategicznego w skali lokalnej – studium przypadków*, [w:] *Gospodarka lokalna w teorii i w praktyce*, Prace Naukowe Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu nr 734, AE, Wrocław 1996, s. 123.

Jednym z symptomów procesów rozwoju jest odwracanie się niekorzystnych relacji między popytem na pracę a jej podażą. Bezrobocie jest zjawiskiem złożonym, z jednej strony wymagającym działań zmierzających do ograniczenia jego rozmiarów w wyniku wchłonięcia przez rynek pracy osób, które są gotowe do podjęcia zatrudnienia, z drugiej – działań niwelujących negatywne skutki tego zjawiska w obszarze pasywnej i aktywnej polityki rynku pracy.

W ostatnich latach w Łodzi wystąpiły sygnały świadczące o pewnym ożywieniu gospodarczym, jak choćby wzrost liczby podmiotów gospodarczych czy też produkcji sprzedanej przemysłu. Nie wpłynęły one jednak zasadniczo na zmianę sytuacji na lokalnym rynku pracy. Zarówno przeciętne zatrudnienie, jak i liczba pracujących w sektorze przedsiębiorstw⁴ wykazywały w dalszym ciągu tendencję zniżkową. W 2003 r. przeciętne zatrudnienie zmniejszyło się w porównaniu z rokiem 2002 o przeszło 4%, a największy spadek odnotowano w transporcie, gospodarce magazynowej i łączności oraz w budownictwie. Liczba pracujących była niższa o prawie 7%⁵. Konsekwencją takiego stanu rzeczy był m.in. wzrost wielkości bezrobocia oraz wskaźnika stopy bezrobocia do wartości przekraczającej 19%, przy jednoczesnym niewielkim napływie na rynek ofert pracy (w Łodzi około 180 bezrobotnych zainteresowanych jest jedną ofertą pracy; dla porównania: w Krakowie – 33, Wrocławiu – 83, Poznaniu – 96).

Uwarunkowania rynkowe – brak stabilności gospodarczej – coraz silniej wpływają na rozkład struktury populacji osób bezrobotnych. O niesprawności łódzkiego rynku pracy świadczą m.in. niedostosowanie kwalifikacji zawodowych bezrobotnych do oczekiwań potencjalnych pracodawców (prawie 60% ma jedynie wykształcenie podstawowe lub zasadnicze zawodowe) oraz systematyczne powiększanie się grup ryzyka⁶ (np. więcej niż połowa wszystkich bezrobotnych ujętych w rejestrach łódzkich urzędów pracy to kobiety). Szczególnie niepokojące jest utrwalanie się bezrobocia długotrwałego właściwie we wszystkich grupach bezrobotnych (blisko 53% ogółu bezrobotnych), a w związku z tym dezaktualizacja wiedzy i posiadanych umiejętności u osób „bezczynnych zawodowo” (zwłaszcza u młodych osób, które nie mają praktycznego doświadczenia zawodowego), dziedziczenie biedy, ubóstwa oraz pogłębianie się różnorodnych patologii społecznych.

⁴ Przeciętne zatrudnienie obejmuje osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy w pełnym wymiarze czasu pracy oraz w niepełnym po przeliczeniu na pełnozatrudnionych. Liczba pracujących obejmuje osoby pełnozatrudnione i niepełnozatrudnione w głównym miejscu pracy.

⁵ Prezentowane dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób (*Sytuacja społeczno-ekonomiczna w Łodzi w 2003 r.*, Urząd Miasta Łodzi, Łódź 2004, s. 5).

⁶ Zalicza się do nich np. kobiety, absolwentów szkół ponadpodstawowych, osoby z niskimi kwalifikacjami zawodowymi lub bez kwalifikacji, zwolnionych w wyniku procesów restrukturyzacyjnych, w wieku „nieatrakcyjnym” z punktu widzenia pracodawcy, po zakładach karnych itp.

Ograniczenie skali zjawiska bezrobocia, jednego z głównych hamulców rozwoju miasta, ujęte zostało obok gospodarki, promocji, bezpieczeństwa, zdrowia, edukacji i kultury jako priorytetowe zadanie władz IV kadencji⁷.

2. Powiatowy program przeciwdziałania bezrobociu i aktywizacji lokalnego rynku pracy w latach 2003-2006 dla miasta Łodzi

Opracowany i przyjęty program przeciwdziałania bezrobociu i aktywizacji lokalnego rynku pracy na lata 2003-2006 dla miasta Łodzi (w skrócie Program) wyznacza główne działania strategiczne. Są to⁸:

1. Aktywne wsparcie pracodawców z sektora małych i średnich przedsiębiorstw.
2. Jakościowy rozwój zasobów ludzkich.
3. Aktywizacja zawodowa absolwentów.
4. Polityka proinwestycyjna.
5. Przyciąganie kapitału zagranicznego.

Przedsięwzięcia przewidywane w ramach promocji i rozwoju lokalnych małych i średnich przedsiębiorstw (pkt 1) koncentrują się na dwóch podstawowych celach operacyjnych:

- tworzeniu warunków sprzyjających powstawaniu nowych przedsiębiorstw,
- wspomaganie rozwoju sektora małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP).

Realizacji nakreślonych powyżej kierunków działań w tym obszarze służą przede wszystkim: zwiększenie innowacyjności tego rodzaju podmiotów gospodarczych, szersze udostępnienie informacji niezbędnych w prowadzeniu działalności, wskazanie wyspecjalizowanych instrumentów, a także doradztwo i pośrednictwo technologiczne. Dokonano również wielu korzystnych zmian w polityce czynszowej, w zasadach najmu lokali użytkowych oraz umożliwiono kupcom długotrwałą dzierżawę terenów targowisk.

Oprócz tego w programie silnie podkreślono „konieczność wspierania pracodawców m.in. poprzez tworzenie stanowisk pracy subsydiowanej w celu zatrudnienia bezrobotnych”, co ma w efekcie ułatwić osobom długotrwale bezrobotnym powrót na rynek pracy. Pewne wątpliwości budzi przypisywanie subsydiowanemu zatrudnieniu zbawiennej roli dla MŚP. Możliwości finansowe łódzkich urzędów pracy, wynikające z limitów środków Funduszu Pracy, pozwalały na objęcie wszystkimi typami ak-

⁷ Informacja o kierunkach działań i zamierzeniach Prezydenta Jerzego Kropiwnickiego, Urząd Miasta Łodzi (materiał powielony).

⁸ Powiatowy program przeciwdziałania bezrobociu i aktywizacji lokalnego rynku pracy na lata 2003-2006 dla miasta Łodzi, załącznik do Uchwały nr XVII/206/03 Rady Miejskiej w Łodzi z dnia 9 lipca 2003 r. w sprawie przyjęcia Powiatowego programu przeciwdziałania bezrobociu i aktywizacji lokalnego rynku pracy na lata 2003-2006 dla miasta Łodzi.

tywnych form⁹ jedynie około 5% zarejestrowanych bezrobotnych, co zdecydowanie nie zaspokajało rzeczywistych potrzeb.

Ponadto subsydiowane zatrudnienie jest stosunkowo kosztowne i mało efektywne. Aktywizuje ono osobę bezrobotną tylko czasowo – od 6 do 12 miesięcy. Pracodawcy zaś decydują się w nielicznych przypadkach na kontynuowanie zatrudnienia po okresie wygaśnięcia umowy dofinansowanej przez urząd pracy. Szacuje się, że końcowa efektywność zatrudnienia po pracach interwencyjnych¹⁰ wynosi zaledwie 40%. Pozostałe osoby wracają najczęściej ponownie do bezrobocia¹¹.

Korzystną formą pobudzania rozwoju lokalnego jest promowanie inwestycji, tworzących z jednej strony front robót dla podmiotów gospodarczych (tym samym zwiększających zatrudnienie), z drugiej zaś są czynnikiem pobudzającym inne gałęzie gospodarki (pkt 4). Polityka proinwestycyjna – w odniesieniu do prezentowanego programu – stanowi zasadniczy trzon pozostałych działań. Jest ona ukierunkowana na wewnętrznych i zewnętrznych potencjalnych inwestorów (pkt 5) – w zakresie wprowadzenia nowoczesnego zarządzania gruntami, usprawnienia procedur wydawania decyzji budowlanych i geodezyjnych, ukończenia systemu informacji o terenie. Ma to na celu zwiększenie tempa przyrostu nowych miejsc pracy, zwłaszcza w sferze produkcyjnej i turystyce.

Należy jednak pamiętać, iż napływ dużych koncernów zagranicznych nie jest równoznaczny ze zwiększeniem liczby miejsc pracy. Coraz doskonalsza organizacja pracy oparta na wysoko zaawansowanych technologiach eliminuje konieczność zatrudniania dużej liczby pracowników (tzw. rozwój bez zatrudnienia). Ponadto skala zjawiska niedopasowania kwalifikacji zawodowych wolnej siły roboczej do wymagań i oczekiwań pracodawców jest w Łodzi stosunkowo duża (pkt 2). Kryzys kwalifikacji zawodowych jest więc niwelowany systemem szkoleń i przekwalifikowań, umożliwiających zdobycie nowych umiejętności bądź też podniesienie już posiadanych, a następnie podjęcie pracy.

Także procesy restrukturyzacyjne, coraz gorszy stan finansowy wielu przedsiębiorstw silnie oddziałują na sytuację na rynku pracy. Postępująca fala zwolnień grupowych nasila ograniczenie miejsc pracy i tym samym zakłóca fluktuację bezrobocia¹². Przeciwdziałanie zwolnieniom z przyczyn dotyczących zakładów pracy i łagodzenie ich skutków realizowane jest, zgodnie z zapisami omawianego doku-

⁹ Chodzi tutaj o prace interwencyjne, roboty publiczne, szkolenia, staże, pożyczki.

¹⁰ Główna forma subsydiowanego zatrudnienia, z jakiej korzystają pracodawcy. Refundacji podlegają: część wynagrodzenia, nagrody, składki na ubezpieczenie społeczne w wysokości uprzednio uzgodnionej, nieprzekraczającej jednak kwoty ustalonej jako iloczyn liczby zatrudnionych w miesiącu w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy oraz kwoty zasiłku. Maksymalna kwota, jaka może zostać zrefundowana z Funduszu Pracy w ramach prac interwencyjnych w pełnym wymiarze czasu pracy, wynosi obecnie 594,35 zł.

¹¹ M. Kalisiak-Mędelska, *Łódzki rynek pracy. Wybrane zagadnienia* (materiał złożony do druku).

¹² Wskaźnik fluktuacji określa stosunek „odpływu” z bezrobocia do jęgo „napływu”.

mentu, poprzez monitoring planowanych i dokonywanych w mieście zwolnień grupowych, pomoc doradcą osobom zwalnianym i zastosowanie wobec nich „aktywnych instrumentów w postaci szkoleń, subsydiowanego zatrudnienia oraz pożyczek na podjęcie działalności gospodarczej”. Dotychczasowa praktyka wskazuje jednak, że najslabszym elementem całego procesu zwiększania szans utrzymania się na rynku pracowników z tzw. grupówek była bieżąca aktualizacja danych odnoszących się do wielkości i charakteru sygnalizowanych i już realizowanych zwolnień grupowych. Wynikało to m.in. z tego, iż pracodawcy nie zawsze dopełniali swoich obowiązków sprawozdawczych wobec urzędów pracy. A przecież pełna informacja na ten temat pozwala, po pierwsze, na wcześniejsze objęcie zwalnianych pracowników pomocą doradcy zawodowego, po drugie zaś – na przygotowanie właściwych modułowych programów dla osób, które już zostały zwolnione.

Osobną kwestią jest aktywizacja zawodowa absolwentów i młodzieży¹³. Brak niejednokrotnie jakiegokolwiek doświadczenia lub posiadanie wiedzy odbiegającej od realiów gospodarczych utrudnia wchłonięcie przez rynek tej części siły roboczej. Pomimo złożoności tego problemu Program nie przewiduje praktycznie innych działań władz Łodzi wykraczających poza standardowe formy przewidziane ustawą regulującą sprawy zatrudnienia, tj. staż absolwencki, szkolenia, pośrednictwo pracy i poradnictwa zawodowego, promowanie idei samozatrudnienia. Mają one ułatwić absolwentom szkół ponadpodstawowych szeroko rozumianą aktywizację, począwszy od upowszechnienia informacji o usługach rynku pracy po wejście w życie zawodowe.

Istotne jest fachowe doradztwo zawodowe. Modny ostatnio instrument aktywizacji zawodowej w postaci samozatrudnienia, stosowany szczególnie w odniesieniu do osób młodych, bez wcześniejszego nakreślenia „profilu bezrobotnego”, może nie przynieść oczekiwanych rezultatów. Niejednokrotnie bowiem urzędy pracy umarzały pożyczki udzielane właśnie na rozpoczęcie działalności gospodarczej¹⁴. Brak odpowiedniego przygotowania – zarówno merytorycznego, jak i psychicznego – do jej prowadzenia często bywa przyczyną zawieszenia bądź zaprzestania działalności, czyli likwidacji nowo powstałego miejsca pracy.

Długotrwały charakter bezrobocia marginalizuje społecznie osoby nim dotknięte. Działania w tym obszarze, pomimo swojej specyfiki (dotykają również sfery emocjonalnej osoby bezrobotnej), wydają się niezbędne. Większość tych osób utraciła prawo do zasiłku dla bezrobotnych i korzysta jedynie ze świadczeń pomo-

¹³ Nowa ustawa regulująca kwestie związane z przeciwdziałaniem bezrobociu i łagodzeniem jego skutków nie uwzględnia pojęcia „absolwent”, lecz jedynie osoby do 24. roku życia lub do dwóch lat po skończeniu szkoły (Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, DzU 2004 nr 99, poz. 1001).

¹⁴ Obecnie osoby bezrobotne otrzymują zamiast pożyczki na rozpoczęcie działalności gospodarczej bezzwrotne dotacje w wysokości przewidzianej ustawą, pracodawcy zaś mają prawo do refundacji kosztów wyposażenia (doposażenia) stanowiska pracy.

cy społecznej. Celem stosowanych programów zadaniowych jest zatem sukcesywne zmniejszanie liczby osób pozostających bez zatrudnienia powyżej 12 miesięcy i jednocześnie dostosowywanie ich kwalifikacji do potrzeb rynku. Ich zasadniczym filarem są przede wszystkim specjalistyczne doradztwo zawodowe, pośrednictwo pracy i wszechstronne szkolenia.

Niezwykle ważnym aspektem rozwoju jest współdziałanie lokalnych partnerów. Proponowany w Programie model współpracy organizacji zrzeszających pracodawców i pracowników z organizacjami społecznymi, przedstawicielami władz i innych środowisk opiniotwórczych zasadniczo nie odbiega od wcześniej stosowanych. Wzmocnienie roli partnerów lokalnych w aktywizacji łódzkiego rynku pracy dokonuje się przez rozwijanie ich uczestnictwa w kreowaniu lokalnej polityki zatrudnienia, a także przez wychodzenie poza obszar lokalnego rynku pracy z działaniami ukierunkowanymi na grupy ryzyka (w myśl zasady, że bezrobocie ma charakter ponadlokalny).

3. Podsumowanie

Niniejsze opracowanie nie wyczerpuje w całości poruszanej problematyki. Porusza jedynie najważniejsze obszary działań zmierzających bezpośrednio do obniżenia poziomu bezrobocia i niwelowania jego skutków, pośrednio zaś do zdynamizowania procesów rozwoju miasta. Wstępna analiza Powiatowego programu przeciwdziałania bezrobociu i aktywizacji lokalnego rynku pracy w latach 2003-2006 dla miasta Łodzi pozwala jednak na pewne ogólne podsumowanie.

Niewątpliwie w obliczu takiej skali zjawiska bezrobocia, z jaką ma do czynienia Łódź, niezbędne jest określenie newralgicznych obszarów i przyporządkowanie im właściwych działań. Jednakże programy odnoszące się do poszczególnych fragmentów spraw będących przedmiotem funkcjonowania danej jednostki samorządowej (np. bezrobocia, gospodarki, edukacji, zdrowia, promocji) muszą być spójne z ogólną strategią jej rozwoju.

Tak niestety nie jest w przypadku Łodzi, nie mającej – jako jedyne z dużych miast – stosownego dokumentu nakreślającego główne kierunki rozwoju. Trudno za taki uznać wystąpienie programowe prezydenta miasta¹⁵, stanowiące podstawę wszelkich przedsięwzięć. Sygnalizuje ono wyłącznie pilną potrzebę poczynienia stosownych kroków w celu coraz szybszego zwiększenia liczby nowych miejsc pracy. Odzwierciedleniem postulatów w nim zawartych jest pięć wymienionych wcześniej głównych płaszczyzn działań strategicznych zamieszczonych w Programie.

Sam Program nie nosi znamion innowacyjności. Szczegółowe zadania przypisane kolejnym priorytetom i celom operacyjnym (załącznik) nie odbiegają od stan-

¹⁵ Chodzi tutaj o wspomniany wcześniej materiał zatytułowany *Informacja o kierunkach działań i zamierzeniach Prezydenta Jerzego Kropiwnickiego*.

dardowych działań podejmowanych przez powiatowe urzędy pracy, a wynikających wprost z zapisów stosownych ustaw, jak choćby organizowanie zatrudnienia subsydiowanego. Ponadto nie precyzuje on sposobów realizacji konkretnych zadań, takich jak „podejmowanie nowych działań i ciągle doskonalenie instrumentów wspomagających przedsiębiorców tworzących miejsca pracy” czy też „doskonalenie metod współpracy z instytucjami administracji rządowej i samorządowej oraz z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych”.

Niestety Program nie wskazuje również grup docelowych inicjowanych przedsięwzięć (ich charakterystyki, wielkości itp.), a co najważniejsze – źródeł finansowania zadań (poza odniesieniem się do środków z funduszy strukturalnych) oraz szacunkowych kwot niezbędnych do ich realizacji. Wiadomo jedynie, jakiego rodzaju zadania zostaną wykonane (aczkolwiek nie określono wskaźników oceny ich rezultatów po upływie okresu programowania), jak choćby zwiększenie liczby przeszkolonych osób bezrobotnych, wzrost zatrudnialności mieszkańców, zwiększenie liczby miejsc pracy nowo utworzonych i utrzymanych itp. – w procentach w stosunku do roku bazowego (w Programie 2003 r.).

Program zaplanowano na lata 2003-2006. Można domniemywać, iż uzasadnieniem tak przyjętego horyzontu czasowego jest w nim czas trwania kadencji obecnych władz miasta. Przedsięwzięcia przewidziane w Programie można zatem traktować głównie jako ogólne zapisy potwierdzające jedynie chęć zrobienia czegośkolwiek w celu przeciwdziałania bezrobociu i niwelowania jego skutków.

Podkreślenia wymaga uwzględnienie w dokumencie – oprócz potrzeby przygotowania warunków do tworzenia nowych miejsc pracy – konieczności pobudzania rozwoju jakościowego zasobów ludzkich. Dobrze przygotowane, wielomodułowe programy (szkolenia, doradztwo, pośrednictwo pracy itp.) stwarzają bowiem duże szanse osobom z niskimi kwalifikacjami zawodowymi, bez kwalifikacji, a także z kwalifikacjami odbiegającymi od potrzeb rynku, na utrzymanie zatrudnienia bądź ponowne podjęcie pracy.

Konkludując, można stwierdzić, że bezrobocie wielokrotnie przekraczające naturalny dla gospodarki rynkowej rozmiar, nie jest akceptowane ani z ekonomicznego, ani ze społecznego punktu widzenia. Inaczej – jest ono zjawiskiem zdecydowanie negatywnie determinującym rozwój danego obszaru. Wymaga ono podejmowania licznych, niejednokrotnie złożonych i niestandardowych przedsięwzięć zmierzających do wyhamowania jego wzrostu oraz złagodzenia już powstałych skutków.

Z drugiej jednak strony, paradoksalnie, bezrobocie może być czynnikiem pobudzającym rozkwit lokalnej przedsiębiorczości. Wiele osób bowiem dopiero po utracie pracy wykazuje skłonność do podejmowania ryzyka związanego z działalnością gospodarczą. Pokazanie różnorodnych możliwości wyjścia z „zastoju zawodowego” motywuje także do samodzielnego działania (kreowanie aktywnych postaw bezrobotnych). Prowadzenie zaś osłonowej polityki rynku pracy (zasiłki,

świadczenia) pogłębia niechęć bezrobotnych do podejmowania jakichkolwiek działań w celu „wyjścia” z bezrobocia, a zatem i nasila negatywne zjawiska społeczne, takie jak ubóstwo, bieda, marginalizacja społeczna czy patologie.

Literatura

1. *Encyklopedia popularna*, PWN, Warszawa 1991.
2. *Informacja o kierunkach działań i zamierzeniach Prezydenta Jerzego Kropiwnickiego*, Urząd Miasta Łodzi (materiał powielony).
3. Kalisiak-Mędelska M., *Łódzki rynek pracy. Wybrane zagadnienia* (materiał złożony do druku).
4. *Powiatowy program przeciwdziałania bezrobociu i aktywizacji lokalnego rynku pracy na lata 2003-2006 dla miasta Łodzi*, załącznik do Uchwały nr XVII/206/03 Rady Miejskiej w Łodzi z dnia 9 lipca 2003 r. w sprawie przyjęcia Powiatowego programu przeciwdziałania bezrobociu i aktywizacji lokalnego rynku pracy na lata 2003-2006 dla miasta Łodzi.
5. R. Brol, *Praktyka planowania strategicznego w skali lokalnej – studium przypadków*, [w:] *Gospodarka lokalna w teorii i w praktyce*, Prace Naukowe Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu nr 734, AE, Wrocław 1996.
6. R. Brol, *Rozwój lokalny – nowa logika rozwoju gospodarczego*, [w:] *Gospodarka lokalna w teorii i w praktyce*, Prace Naukowe Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu nr 785, AE, Wrocław 1998.
7. *Sytuacja społeczno-ekonomiczna w Łodzi w 2003 r.*, Urząd Miasta Łodzi, Łódź 2004.
8. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, DzU 2004 nr 99, poz. 1001).

THE ACTIVE POLICY OF LABOUR MARKET – THE CASE OF THE PREVENTION OF UNEMPLOYMENT PROGRAM IN THE CITY OF ŁÓDŹ

Summary

This article presents the way the local authorities in Łódź carry out the policy of local labour market. To achieve this aim author uses the acts of local law and describes tasks the local government must complete in this area.

Local development is defined as a process of permanent changes. There are many factors which have the influence on dynamics and quality of this process. Unemployment seems to be the most complicated among them. It forces local governments to create very original programs which help them to struggle with this problem.

Cele operacyjne i główne obszary zadaniowe w ramach Powiatowego programu przeciwdziałania bezrobociu i aktywizacji lokalnego rynku pracy w Łodzi w latach 2003-2006

I. Promocja i rozwój przedsiębiorczości

Cele: 1. Stworzenie warunków sprzyjających powstawaniu nowych przedsiębiorstw

2. Wspomaganie rozwoju MŚP

Zadania:

- podejmowanie nowych działań i ciągłe doskonalenie instrumentów wspomagających przedsiębiorców tworzących nowe miejsca pracy,
- polepszenie dostępu MŚP do zasobów finansowych m.in. poprzez dekapitalizowanie funduszy pożyczkowych i poręczeniowych w ramach rządowego programu „Kapitał dla przedsiębiorczych”,
- likwidacja barier w dostępie MŚP do przetargów publicznych,
- konsultowanie projektów aktów prawa miejscowego dotyczących działalności gospodarczej z łódzkimi przedsiębiorcami w ramach powołanej przez Prezydenta Miasta Łodzi – Rady Przedsiębiorców oraz Reprezentacji Targowisk Łódzkich,
- współpraca z innymi instytucjami wspierającymi rozwój przedsiębiorczości,
- rozszerzanie pakietu zwolnień lub obniżek podatków i opłat lokalnych oraz korzystnego systemu sprzedaży lub najmu lokali użytkowych dla łódzkich przedsiębiorców,
- udzielanie pożyczek bezrobotnym na podejmowanie własnej działalności gospodarczej oraz zakładom pracy na utworzenie dodatkowych miejsc pracy,
- nawiązywanie i wspieranie odbudowy kontaktów handlowych ze Wschodem oraz Bliskim Wschodem,
- promowanie łódzkich firm i ich produktów oraz inicjatywy bonu lokalnego,
- promowanie partnerskiej współpracy i tworzenie płaszczyzny kontaktów oraz wymiany doświadczeń podmiotów gospodarczych,
- wspieranie łódzkich przedsiębiorstw poprzez aktywny udział w postępowaniach układowych, indywidualne rozpatrywanie wniosków oddłużeniowych oraz wniosków o poręczenia kredytów bankowych,
- realizacja „Programu naprawczego ulicy Piotrkowskiej”,
- opracowanie i wdrażanie strategii promocji miasta,
- wspieranie osób zakładających firmy poprzez system szkoleń i doradztwa,
- wzmocnienie potencjału kadrowego przedsiębiorstw poprzez specjalistyczne szkolenia dla pracowników,
- opracowanie i wdrożenie projektu „Punkt informacji dla przedsiębiorców”,
- przeprowadzenie badań łódzkich firm w celu lepszego rozpoznania ich potrzeb,
- popieranie imprez kulturalnych (Camerimage, Festiwal gór, Łódzkie spotkania baletowe itp.).

Realizatorzy: 1. Urząd Miasta Łodzi

2. Agencja Rozwoju Regionalnego

3. Fundacja INKUBATOR

4. Powiatowe Urzędy Pracy w Łodzi

II. Przyciąganie kapitału zagranicznego

Cel: 1. Stworzenie jak największej liczby miejsc pracy przez inwestorów zagranicznych w sferze produkcyjnej i turystyce

Zadania:

- opracowanie i wdrażanie programu promocji gospodarczej miasta w celu zainteresowania inwestowaniem w różnorodne dziedziny gospodarki Łodzi,
- przygotowanie odpowiedniej oferty inwestycyjnej,
- udział w wybranych krajowych i zagranicznych targach inwestycyjnych i turystycznych,
- poprawa dostępności komunikacyjnej miasta (połączenia lotnicze, wdrożenie programu informacji wizualnej miasta),
- przygotowanie misji gospodarczych oraz uczestnictwo w misjach organizowanych przez inne podmioty,
- opracowanie elastycznych form udostępniania inwestorom nieruchomości gminnych,
- doskonalenie narzędzi zachęcających inwestorów do lokowania kapitału w mieście,
- zdynamizowanie współpracy gospodarczej z miastami partnerskimi,
- doskonalenie metod współpracy z inwestorami zagranicznymi już obecnymi w Łodzi,
- promowanie koncepcji budowy łódzkiego parku naukowo-technologicznego, wielofunkcyjnego parku rozrywki, centrum konferencyjnego, międzynarodowego centrum promocji mody oraz zwiększania powierzchni targowej.

Realizatorzy: 1. Urząd Miasta Łodzi

III. Aktywizacja zawodowa absolwentów i młodzieży

Cel: 1. Ułatwienie startu zawodowego absolwentom szkół poprzez szeroko rozumianą aktywizację zawodową

Zadania:

- promowanie zatrudnienia absolwentów szkół,
- wspieranie staży zawodowych jako formy zdobywania doświadczenia zawodowego i pozyskania stałego zatrudnienia,
- popieranie przedsiębiorczości wśród absolwentów m.in. poprzez udzielanie pożyczek na uruchomienie własnej działalności, organizowanie kursów w zakresie przedsiębiorczości,
- zapewnienie dostępu do usług poradnictwa zawodowego,
- wspieranie programów szkoleniowych pod potrzeby lokalnego rynku pracy, rozwijanie programów i instytucji kształcenia zawodowego,
- kreowanie i wspieranie postaw aktywnych w poszukiwaniu pracy,
- promowanie i upowszechnianie wolontariatu.

Realizatorzy: 1. Urząd Miasta Łodzi

2. Powiatowe Urzędy Pracy w Łodzi

IV. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu z powodu długotrwałego bezrobocia

Cele: 1. Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych pozostających bez pracy przez okres ponad 12 miesięcy

2. Podwyższenie i uaktualnienie kwalifikacji zawodowych osób zagrożonych bezrobociem.

Zadania:

- wspieranie osób bezrobotnych poprzez zindywidualizowane programy szkoleniowe,
- opracowanie i wdrażanie programów specjalnych umożliwiających podjęcie pracy osobom długotrwale bezrobotnym,
- organizowanie działań doradczych i aktywizujących długotrwale bezrobotnych,
- wspieranie otoczenia społecznego osób długotrwale bezrobotnych,

– badanie i analizowanie sytuacji na lokalnym rynku pracy z ukierunkowaniem na wyodrębnienie osób i grup pracowników potencjalnie zagrożonych długotrwałym bezrobociem.

Realizatorzy: 1. Urząd Miasta Łodzi
2. Powiatowe Urzędy Pracy w Łodzi
3. Organizacje pozarządowe

V. Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych

Cel: 1. Poprawa poziomu przygotowania zawodowego i możliwości zatrudniania osób niepełnosprawnych

Zadania:

- opracowanie programów aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych,
- promowanie zatrudnienia osób niepełnosprawnych oraz równoważenie kosztów zatrudnienia wynikających ze skutków niepełnosprawności pracownika,
- wspieranie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych,
- rozszerzenie oferty edukacyjnej dla osób niepełnosprawnych,
- kierowanie osób niepełnosprawnych do specjalistycznych placówek szkoleniowo-rehabilitacyjnych,
- doskonalenie metod współpracy z instytucjami administracji rządowej i samorządowej oraz organizacjami pozarządowymi,
- promowanie elastycznych i alternatywnych form zatrudniania osób niepełnosprawnych.

Realizatorzy: 1. Urząd Miasta Łodzi
2. Powiatowe Urzędy Pracy w Łodzi

VI. Przeciwdziałanie zwolnieniom grupowym i łagodzenie ich skutków

Cel: 1. Zwiększenie szans zwalnianych pracowników na utrzymanie się na rynku pracy

Zadania:

- ciągła aktualizacja danych w zakresie kondycji firm na lokalnym rynku pracy,
- rozszerzenie usług doradczych i informacji o zakresie pomocy ze strony urzędów pracy,
- pomoc zainteresowanym osobom w ponownym zaistnieniu na rynku pracy poprzez udzielanie porad zawodowych wyzwalających postawy aktywne i przedsiębiorcze,
- zastosowanie aktywnych instrumentów rynku pracy.

Realizatorzy: 1. Urząd Miasta Łodzi
2. Powiatowe Urzędy Pracy w Łodzi

VII. Aktywizacja osób bezrobotnych poprzez dostępne instrumenty rynku pracy

Cel: 1. Dostosowanie instrumentów rynku pracy do potrzeb osób poszukujących pracy i bezrobotnych z myślą o ich zawodowej aktywizacji i ułatwieniu powrotu do zatrudnienia

Zadania:

- upowszechnianie szerokiej informacji o usługach rynku pracy i dostępnych formach wsparcia,
- doskonalenie standardów usług w zakresie informacji i poradnictwa zawodowego,
- zwiększanie liczby i rodzajów instytucji informacji i poradnictwa zawodowego,
- tworzenie nowoczesnych metod informacji o nowych miejscach pracy,
- doskonalenie i podnoszenie kwalifikacji pracowników służb zatrudnienia oraz doradców zawodowych,
- promowanie nowych form świadczenia pracy (np. wolontariat, telepraca),
- monitorowanie efektywności i trafności stosowanych instrumentów rynku pracy.

Realizatorzy: 1. Urząd Miasta Łodzi
2. Powiatowe Urzędy Pracy w Łodzi

VIII. Podniesienie poziomu i jakości szkoleń zawodowych oraz kursów, których celem jest zmiana kwalifikacji i umiejętności zawodowych

Cel: 1. Zdobycie niezbędnych kwalifikacji zawodowych przez osoby bezrobotne

Zadania:

- szkolenia osób bezrobotnych,
- umożliwienie zdobycia zawodu przez bezrobotnych pozbawionych kwalifikacji,
- ustalenie listy kierunków szkoleń odpowiadających potrzebom lokalnego rynku pracy,
- dostosowanie oferty edukacyjnej szkół i placówek kształcenia ustawicznego.

Realizatorzy: 1. Urząd Miasta Łodzi

2. Powiatowe Urzędy Pracy w Łodzi

IX. Rozwój pośrednictwa pracy

Cel: 1. Upowszechnienie i udoskonalenie różnych form pośrednictwa pracy działających na rzecz osób bezrobotnych

Zadania:

- nawiązywanie bezpośrednich kontaktów z pracodawcami na lokalnym rynku pracy,
- informowanie pracodawców o realizacji programów zmniejszających bezrobocie,
- zwiększenie skuteczności działań w zakresie pozyskiwania ofert pracy,
- organizowanie giełd pracy i spotkań grupowych,
- rozwijanie nowoczesnych metod informacji o wolnych miejscach pracy,
- współpraca z jednostkami wspomagającymi instytucjonalną obsługę rynku pracy,
- doskonalenie współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, sądami, zakładami karnymi, policją, prokuraturą w celu aktywizacji osób bezrobotnych mających kontakty z tymi instytucjami.

Realizatorzy: 1. Urząd Miasta Łodzi

2. Powiatowe Urzędy Pracy w Łodzi

X. Wzmocnienie roli partnerów lokalnych w aktywizacji łódzkiego rynku pracy

Cel: 1. Rozwój współpracy pomiędzy samorządem a partnerami lokalnego rynku pracy na rzecz rozwoju zasobów ludzkich

Zadania:

- rozwijanie współpracy pomiędzy organizacjami pracodawców, pracowników, związkami zawodowymi, placówkami kształcenia, naukowo-badawczymi, szkołami wyższymi, ośrodkami wspierania przedsiębiorczości, samorządami gospodarczymi, organizacjami bezrobotnych w zakresie kreowania lokalnej polityki zatrudnienia,
- współdziałanie z innymi samorządami lokalnymi z regionu w zakresie realizacji programów specjalnych,
- doskonalenie dialogu i metod współpracy z partnerami lokalnymi w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych.

Realizatorzy: 1. Urząd Miasta Łodzi

2. Powiatowe Urzędy Pracy w Łodzi

XI. Opracowywanie i wdrażanie projektów dotyczących łódzkiego rynku pracy z wykorzystaniem środków Unii Europejskiej

Cel: 1. Skuteczne wykorzystanie funduszy unijnych na dofinansowanie działań określonych w pkt I-IX

Zadania:

- polityka informacyjna w zakresie możliwości korzystania z Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- nawiązanie współpracy z partnerami lokalnymi w zakresie realizacji projektów w ramach wyżej wymienionych funduszy,
- tworzenie programów w celu dofinansowania działań określonych Programem

Realizatorzy:

1. Urząd Miasta Łodzi
2. Powiatowe Urzędy Pracy w Łodzi
3. Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi
4. Partnerzy lokalni

Źródło: Powiatowy program...